

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Стаття присвячена особливостям впровадження технологічних інновацій на промисловому підприємстві. Метою даної статті є висвітлення та обґрунтування особливостей впровадження технологічних інновацій на промисловому підприємстві. Проаналізовано сучасний стан інноваційної діяльності промислових підприємств та визначено підходи вітчизняних та зарубіжних вчених щодо класифікації інновації. Досліджено чинники та тенденції інноваційної активності у промисловості. Проаналізовано рівень використання інновацій промисловими підприємствами. Розглянуто сутність та особливості впровадження технологічних інновацій на промисловому підприємстві та фактори, які впливають на підвищення інноваційної діяльності. Значна увага приділяється проблемам і перспективам активізації технологічних інновацій та підвищенню науково-технічної діяльності підприємства. За даними Держстандарту визначено розподіл обсягів витрат за напрямками інноваційної діяльності та розподіл кількості промислових підприємств, що впровадили інновації протягом трьох років. Звернули увагу на вплив трансферу інновацій на управління технологічними інноваціями.

Ключові слова: інновації, технологічні інновації, трансфер інновацій, підвищення інноваційної активності

Ланін Алексей, Марчук Наталья

ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИННОВАЦИЙ НА ПРОМЫШЛЕННОМ ПРЕДПРИЯТИИ

Статья посвящена особенностям внедрения технологических инноваций на промышленном предприятии. Целью данной статьи является освещение и обоснование особенностей внедрения технологических инноваций на промышленном предприятии. Проанализировано современное состояние инновационной деятельности промышленных предприятий и определены подходы

отечественных и зарубежных ученых по классификации инновации. Исследованы факторы и тенденции инновационной активности в промышленности. Проанализирован уровень использования инноваций промышленными предприятиями. Рассмотрены сущность и особенности внедрения технологических инноваций на промышленном предприятии и факторы, которые влияют на повышение инновационной деятельности. Значительное внимание уделяется проблемам и перспективам активизации технологических инноваций и повышению научно-технической деятельности предприятия. По данным Госстандарта определено распределение объемов затрат по направлениям инновационной деятельности и распределение количества промышленных предприятий, внедривших инновации в течение трех лет. Обратили внимание на влияние трансфера инноваций на управление технологическими инновациями.

Ключевые слова: инновации, технологические инновации, трансфер инноваций, повышение инновационной активности

Lapin Oleksiy, Marchuk Nataliia

FEATURES OF TECHNOLOGICAL INNOVATION IN AN INDUSTRIAL PLANT

This article is devoted to the peculiarities of know-how in the industrial enterprise. The purpose of this paper is to present and study features the introduction of technological innovations in an industrial plant. The current state of innovation of industrial enterprises and the approaches of domestic and foreign scholars on the classification of innovation. The factors and trends in innovative activity in the industry. The level of innovation by industry. The essence and characteristics of know-how in the industrial enterprise and the factors that influence the increase in innovation. Much attention is paid to the problems and prospects of boosting technological innovation and enhance the scientific and technical business enterprise. According to State Standard defines allocation of costs of innovation activity and distribution of industrial enterprises introduced innovations in three years. Drew attention to the impact of the transfer of innovations on the management of technological innovation.

Keywords: innovation, technological innovation, transfer of innovation, increased innovation activity.

Постановка проблеми. Розвиток світового співтовариства характеризується системною інтеграцією економік держав, міжнародної концентрацією капіталу, інтеграцією світових ринків і глобалізацією господарської діяльності компаній. Найважливішими його факторами стають науково-технічний прогрес і інтелектуалізація основних факторів виробництва. В сучасних умовах інноваційна діяльність в тій чи іншій мірі властива будь якому виробничому підприємству. Навіть якщо підприємство не є лідером на ринку інновацій, то рано чи пізно воно неодмінно зіткнеться з необхідністю робити заміну морально застарілих технологій і продуктів. Застосування інноваційних ресурсів обумовлено необхідністю раціонального використання можливостей підприємств, що включають інвестиції в розробки, організацію взаємодії учасників інноваційної діяльності, управління інноваційними процесами на всіх етапах розробки і впровадження інновацій. Тому питання управління інноваційною діяльністю є дуже актуальними. Тим більше що така діяльність є дуже складною так, як поєднує у собі різноманітні наукові, технічні, економічні, соціальні, психологічні проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури та ситуації в економіці свідчать про наявність інноваційного потенціалу та недостатній його затребуваності на вітчизняному ринку. Істотною умовою підвищення ефективності інноваційної діяльності та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності є їх конкурентоспроможність, значення якої посилюється з появою конкуруючих виробників інтелектуальної продукції.

Вплив інновацій на ефективність діяльності підприємства розкривав у своїх дослідженнях австрійський економіст Й.Шумпетер. Сьогодні тема інновацій є дуже поширеною серед вчених. Інноваційні процеси, які відбуваються на Україні розглядаються у роботах Чумаченко М.Г., Стеченко Д.М., Галицького А., Семиноженка В. Наукові праці Жаліла Я. та Пили В. присвячені тенденціям та закономірностям інноваційного розвитку промислових підприємств України. Чумаченко М., Чемодуров О. піднімають тему інноваційної політики, проблеми фінансування інноваційної діяльності та особливості використання технологічних інновацій на промислових підприємствах країни.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми.

Актуальність теми полягає у використанні нових підходів до управління бізнесом, об'єктом є його інноваційні можливості. Максимізація інноваційного потенціалу спрямована на забезпечення виробничо-збутових можливостей. При цьому узгодження інноваційних та технологічних ресурсів – основа для цілеспрямованого управління розвитком виробничих систем.

Метою статті є висвітлення та обґрунтування особливостей впровадження технологічних інновацій на промисловому підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Загострення конкуренції на внутрішньому та зовнішніх ринках спонукає вище керівництво компаній до активізації інноваційної діяльності, що дозволить створювати нову або удосконалювати вже існуючу продукцію, яка змогла б конкурувати та мати свої переваги на ринку, що забезпечувало б компанія збільшення прибутку та розширення ринків збуту. Саме бажання отримувати більший прибуток викликає необхідність створення нових виробів, впровадження нової технології, щоб задовольнити попит покупців. Це зумовлює впровадження нових інноваційних процесів, які частіше всього тісно пов'язані з виробничими процесами.

Інноваційний процес – процес перетворення наукового знання в інновацію, яка задовольняє нові суспільні потреби; послідовний ланцюг дій, що охоплює всі стадії створення новинки та її впровадження у практику. Відомий економіст Д.Брайт звертає увагу на те, що це єдиний процес, який включає в себе саме управління, науку, підприємство, техніку, економіку [12].

В Україні при впровадженні інноваційного процесу на підприємствах існує багато перешкод. Найпоширеніші серед них :

1. Невідповідність організаційної структури головним вимогам інноваційного розвитку.
2. Недостатня кількість фінансових ресурсів для розробки наукових досліджень і можливість використання інноваційних розробок.
3. Неякісне регулювання нормативно-правовою системою та недосконале стимулювання інноваційної діяльності.

Ефективність інноваційної діяльності визначається

інноваційною інфраструктурою. Інноваційна інфраструктура є основним інструментарієм і механізмом інноваційної економіки і є сукупністю взаємопов'язаних, взаємодоповнюючих виробничо-технічних систем, організацій, фірм та відповідних організаційно-керуючих систем, необхідних і достатніх для ефективної інноваційної діяльності та реалізації інновацій, що володіють такими властивостями [3, 4]:

- розподілення по всіх регіонах у вигляді інноваційно-технологічних центрів, інноваційно-виробничих центрів, науково-технологічних центрів або інжинірингових фірм, які на місцях можуть вирішувати задачі обслуговуванні замовника або споживача;

- можливістю здійснення на місцях функціонально повного інноваційного циклу;

- універсальністю, яка дозволяє конкурентоспроможного забезпечити реалізацію інноваційного проекту в будь-якій області виробничого або обслуговуючого секторів економіки;

- професіоналізмом, який базується на сумлінному і якісному обслуговуванні замовника або споживача;

- конструктивністю, яка забезпечується орієнтацією на кінцевий результат (реалізація інноваційного проекту повинна супроводжуватися безперервним аналізом проміжних і кінцевих результатів; наявність достовірної зворотної інформації по досягається проміжним і кінцевим результатам дозволяє виробити конструктивні пріоритети безпосередньо в ході розвитку інноваційного процесу і тим самим забезпечити замкнуту систему управління інноваціями за схемою: інновації - інвестиції - моніторинг проміжних і кінцевих результатів - інвестиції тощо);

- високим рівнем науково-технічного та виробничо-інноваційного потенціалу;

- кадровою забезпеченістю, в першу чергу інноваційних проектів, інноваційних структур та підрозділів підприємств, і можливістю постійного оновлення та вдосконалення персоналу інноваційних інфраструктур;

- фінансовою забезпеченістю (наявністю оборотного капіталу);

- високим рівнем автоматизованих засобів та інформаційних технологій, що прискорюють отримання кінцевого результату;

- гнучкістю, які забезпечують адаптацію інноваційної інфраструктури до змін вимог ринку та зовнішньої кон'юнктури.

У науковій літературі існує безліч різноманітних підходів до трактування поняття «інновації».

Термін «інновація» запровадив австрійський економіст Йозеф Шумпетер (1883 - 1950), який у 1912 р. в праці «Теорія економічного розвитку» вжив словосполучення «нова комбінація», маючи на увазі нову якість засобів виробництва, що досягалася шляхом певних поліпшень існуючого обладнання, введення нових засобів виробництва або систем його організації. У наступних працях Шумпетер замість терміну «нова комбінація» застосовував термін «інновація» [12].

Відкриття і винаходи не мають соціальної та економічної цінності, якщо не стають основою нововведення на ринку. Так, американський економіст Б. Твісс зауважує: «Винахід (новація) - формулювання, висунання ідеї. Нововведення (інновація) - застосування, тобто процес, в якому винахід або ідея досягають економічного змісту» [12].

У Законі України поняття «інновація» трактується так : «Це новостворені (застосовані) й (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція чи послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [6].

Узагальнюючи, можна сказати, що інновація — кінцевий результат інноваційної діяльності, що отримав утілення при виході на ринок нового чи вдосконаленого продукту, нового чи вдосконаленого технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності, або нового підходу до соціальних послуг.

Існує багато варіантів класифікації інновацій, які впливають на прийняття рішень у процесі управління інноваційною діяльністю підприємства. Типологія інновацій також дає змогу розмежувати нововведення та псевдоінновації. Крім того, класифікація інновацій за базовими ознаками та іншими характеристиками використовується під час прийняття управлінських рішень щодо інвестування нововведень.

Однією з класифікацій є класифікація інновацій за сферою застосування, тому розглянемо її детальніше.

- продуктиві інновації, орієнтовані на виробництво і використання нових продуктів, тобто на засоби виробництва та предмети споживання;
- технологічні інновації, націлені на створення, удосконалення і застосування нової технології, тобто це зміни у засобах та методах виробництва;
- соціальні, орієнтовані на побудову і функціонування нових структур;
- комплексні, що представляють єдність кількох видів змін;
- ринкові, що дозволяють реалізувати потреби в продуктах, послугах на нових ринках;
- управлінські інновації, орієнтовані на зміни в організації і управлінні виробництвом.

На думку авторів, складовим елементом, що поєднує між собою всі види інновацій, є технологічні інновації (рис.1).

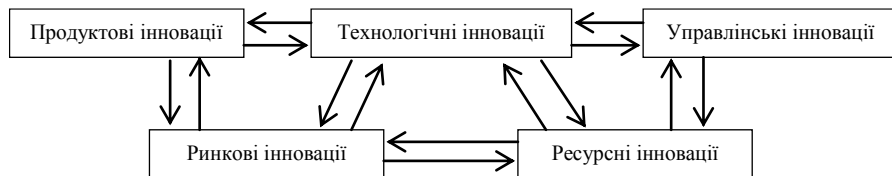

Рис.1. Взаємозв'язок видів інновацій [4]

Вони дають можливість отримувати зростання продуктивності факторів виробництва та (або) зниження виробничих витрат на одиницю продукції. Завдяки технологічним інноваціям можна створити новий продукт або вдосконалити існуючий, при використанні нової науково-технічної бази або нових матеріальних ресурсів. Це є однією з переваг, бо при використанні старої технології такий процес – неможливий. Технологічні інновації мають вплив і на управлінські інновації. При цьому впроваджуються нові методи управління, новий стиль керівництва, змінюється організаційна структура, відбувається новий підбір кадрів, враховуючи інноваційні зміни і інтереси учасників інноваційного процесу. Зв'язок технологічних інновацій з продуктивними полягає в тому, що при розробці нових продуктів чи технології вона буде створюватись з використання нових ресурсів чи

удосконалення старих, що спрямоване на покращення та полегшення роботи технологічного процесу. Тому, при використанні технологічних інновацій підприємство зосереджується на розширенні та вихід на нові ринки збуту, та вихід не тільки на національний рівень, а й на міжнародний.

Тобто технологічні інновації можуть покращувати якість продукту або вдосконалення старого. Така інновація може робити акцент на підвищення продуктивності виробництва. Це можна досягти, якщо нарощувати обсяг виробництва звичайного за якістю продукту завдяки таким самим або при збільшені витрат. При впровадженні технологічної інновації можна розраховувати на зниження собівартості продукту, завдяки чому виникає можливість знизити ціну на товар та мати переваги серед конкурентів. Тому технологічні інновації сприяють збільшенню обсягів продажу та створення нових вдосконалених продуктів.

Технологічні інновації впроваджуються, насамперед, при розробці нових видів продуктів або збільшення частки інноваційної продукції. На жаль, на практиці не завжди виконуються послідовність : нова технологія – нова продукція – зростання об'ємів реалізації удосконаленої або нової продукції. Тому виникає потреба у більш детальному дослідженні механізму впровадження технологічних інновацій на промисловому підприємстві.

За даними Держстандарту[16], на технологічні інновації у 2013 році 1337 підприємств витратили 9,6 млрд.грн. (у 2012р. – 1362 підприємства і 11,5 млрд.грн.). У 2013р. частка витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення порівняно з 2012р. скоротилася з 70,1% до 58,0%, в той час як витрати на науково-дослідні розробки (далі – НДР) та інші витрати, в числі яких витрати на навчання та підготовку персоналу для розробки та запровадження нових або значно вдосконалених продуктів та процесів, діяльність щодо ринкового запровадження інновацій та інші роботи, пов'язані зі створенням та впровадженням інновацій, зросли відповідно до 17,1% і 24,0%. Частка витрат на придбання інших зовнішніх знань (нових технологій) залишається досить низькою (0,9%) (рис.2).

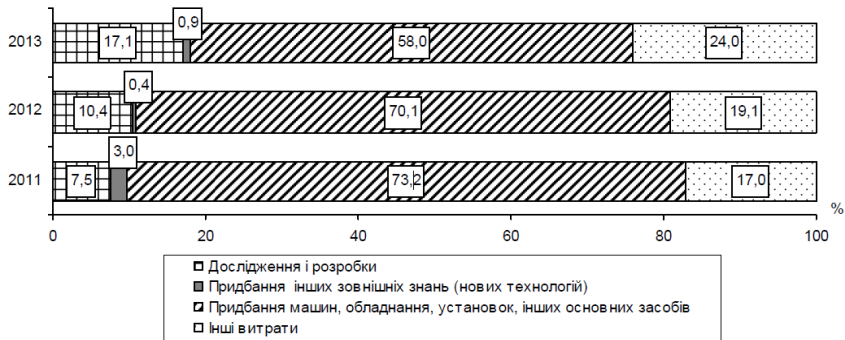

Рис. 2. Розподіл обсягів витрат за напрямками інноваційної діяльності [16]

Упровадженням інновацій у трьохрічний період займалось 1736 підприємств (17,0% серед обстежених промислових і 72,9% серед інноваційно активних підприємств протягом останніх трьох років).

Інноваційну продукцію запровадили 1190 підприємств, з яких 296 – нову для ринку і 1031 – нову лише для підприємства; інноваційні процеси впровадили 1242 підприємства, з яких 1085 – нові або вдосконалені методи обробки чи виробництва продукції, 199 – нові або вдосконалені методи логістики, доставки чи розповсюдження продукції та 323 – нову або вдосконалену діяльність із підтримки процесів, зокрема системи матеріального обслуговування, операцій щодо закупівель, обліку та розрахунків; з метою задоволення потреб споживачів, а також збільшення обсягів продажу 301 підприємство упровадило маркетингові інновації; 268 підприємств підвищували ефективність своєї діяльності шляхом упровадження організаційних інновацій.

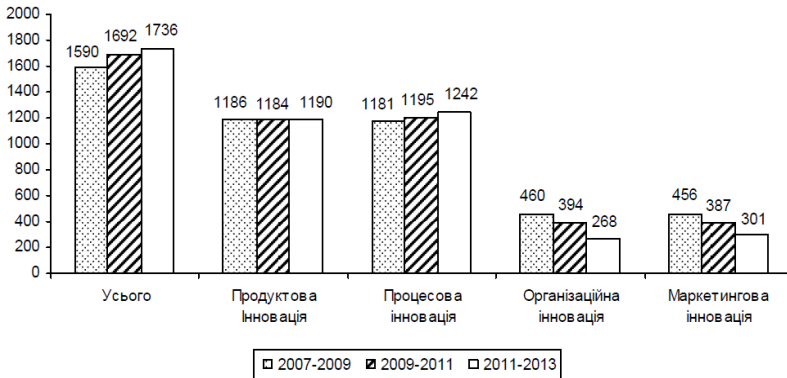

Рис. 3. Розподіл кількості промислових підприємств, що впровадили інновації протягом трьох років, за типами інновацій [16]

Найбільший вплив на управління технологічними інноваціями є трансфер технологій. Трансфер робить технології доступними для широкого кола користувачів, це сприяє подальшому використанню і відтворенню технологій, а також створенню нових продуктів, процесів, матеріалів або послуг. Цей процес включає організацію спільного виробництва, розробку досліджень, передачу технологічної інформації.

Трансферт інновацій – це один з ринкових регуляторів розповсюдження нововведень, який законодавчо дозволяє передачу права використання нововведень і нововведень як носіїв нових цінностей (вартостей) іншим суб'єктам інноваційної діяльності. Інноваційний трансферт враховує іменну цінність інновацій, інтелектуальний вклад авторів. Спеціально створювані органи в сфері патентно-ліцензійної діяльності охороняють і засвідчують права на інновацію у вигляді, наприклад, винахода або нової технології виробництва продукції. Ліцензію на використання такого роду інновацій видає власник патенту. У найбільш поширених випадках ліцензування являє собою процес передачі промислової власності на підставі угоди договірних сторін.

Ліцензійну угоду на передачу патентних прав оформляється договором купівлі-продажу за звичайними юридичним нормам і передбачає не тільки розмір винагороди, а й порядок здійснення

платежів. Розрізняють такі види ліцензій:

1) проста ліцензія обмежує обсяг виробництва продукції, її реалізацію ліцензіатом на певній території, забороняє продаж ліцензії третім особам, в той час як ліцензіар може здійснити її вторинну продаж;

2) виняткова ліцензія дає право ліцензіату монопольно розпоряджатися предметом ліцензії, а ліцензіар втрачає аналогічні права;

3) повна ліцензія, застосовується вкрай рідко, передбачає передачу ліцензіату всіх без винятку прав на предмет ліцензії, що означає продаж патенту.

Проблему підвищення якості продукції, її конкурентоспроможності можна досягти за рахунок впровадження нових технологічних процесів, збільшення технологічного рівня виробництва, покращення системи управління. Для підтримання та підвищення своєї конкурентоспроможності підприємства повинні формувати інноваційну та науково-технічну політику, за допомогою якої підприємство розробляє нові стратегії, плани та програми інноваційної діяльності; здійснює контроль за розробкою нової продукції та її впровадженням; перевіряє фінансове та матеріальне забезпечення; проводить впровадження кваліфікованого персоналу; створює групи для вирішення інноваційних проблем.

Реалізація такої політики потребує:

- посилення контролюючої ролі держави;
- зосередження інвестицій на розвитку виробництв, які впливають на зростання інвестиційних ресурсів;
- підтримування інтеграційних процесів, які впливають на потенціал та підвищення конкурентоспроможності;
- вдосконалення процесу відбору інвестиційних проектів.

Для успішного розвитку інноваційної політики необхідна збалансована взаємодія технічного, виробничого, наукового та підприємницького потенціалів, якісна розробка та впровадження інноваційних процесів не тільки на підприємстві, а й введення інновацій в економіку країни. Це означає, що національна економіка повинна впроваджувати інноваційну модель розвитку, яка буде включати пряме бюджетне фінансування як на національному так і на регіональному рівні. Крім цього, поліпшувати якість науково-

технічного потенціалу, підвищувати кількість інноваційних технологій, знань, продуктів [9].

Серед причин, що стимулюють активне впровадження інновацій, головними є.

1. Ускладнення технології виробництва нових виробів.
2. Зростання впливу наукових відкриттів на виробництво.
3. Ризик помилок від прийнятих науково-технічних та управлінських рішень.
4. Інтенсифікація науково-технічних процесів і раціональне використання ресурсів.
5. Удосконалення методів управління.

Таким чином, узагальнюючи, можна сказати, що для підвищення інноваційної активності підприємств необхідно:

- створити нову інноваційну інфраструктуру (технопарки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій), яка б контролювала інноваційну діяльність так конкурентоспроможність підприємств, їх ефективне використання науково-технічного потенціалу;
- формування нової організаційної системи управління, яка б підходила для інноваційної діяльності;
- залучення кваліфікованого персоналу, для розробки нових технологій;
- активізація науково-технічного співробітництва ;
- розвиток венчурних компаній та інноваційних фондів, які забезпечують фінансування інноваційних процесів;
- впровадження змін у законодавстві стосовно пільгової системи в інноваційній діяльності;
- вдосконалення системи макетнику на підприємстві.

Висновок. Процес впровадження інновацій називають дифузією технологій. Швидкість дифузії залежить від ефективності технологічної інновації. Чим раніше підприємства починають вести інноваційну діяльність, тим швидше (і дешевше) вони зможуть наздогнати лідерів. Виникає необхідність виділення причин, пов'язаних з інноваційною активністю підприємств. Національні особливості ведення бізнесу і використання інновацій в конкурентній боротьбі присутні об'єктивно і, отже, існують об'єктивно національні системи та стилі бізнесу та інновацій, як об'єкт досліджень.

Підсумовуючи вище викладене, можна сказати, країна

потребує підвищення інноваційної діяльності у процесі розвитку підприємств. Вітчизняні підприємства відчувають велику нестачу фінансових ресурсів, які необхідні для інноваційного розвитку. Лише при умові економічних перетворень та створення нових організаційно-економічних рішень можливий вихід з кризового стану в якому зараз знаходяться підприємства. Тому на державному рівні інноваційна політика повинна стимулювати інноваційний розвиток промислових підприємств та впроваджувати інновації, для розвитку всієї економіки.

Література

1. Акімова І.М. Реструктуризація підприємств в промисловості України: напрямлення и методи / І.М. Акімова. — Х.: Бизнес-Информ, 2002. — 284 с.
2. Бреус С.В. Аналіз інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні / С.В. Бреус // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — №5. — С. 121-128.
3. Гамідов Г.С. Інноваційна економіка: стратегія, політика, рішення / Г.С. Гамідов, Т.А. Ісмаїлов, І.Л. Туккель.— СПб., 2007.—217 с.
4. Економіка і організація інноваційної діяльності / Стельмашук А.М. — Тернопіль: Економічна думка, 2001. — 128 с.
5. Жариков, І.А. Управленческий аспект повышения инновационной активности предприятия / И.А. Жариков. — Тамбов: Першина, 2007.
6. Про інноваційну діяльність: закон України. [Електронний ресурс]. — Доступний з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
7. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навч. посіб. / С.М. Ілляшенко. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Суми: ВТД “Університетська книга”; К.: Видавничий дім “Княгиня Ольга”, 2005. — 324 с.
8. Інноваційний менеджмент / С.Д. Ильенковой. — М.: ЮНИТИ, 2000.
9. Коверга С.В., Меркушева Т.В. Створення інноваційних структур в контексті регіонального розвитку / С.В. Коверга, Т.В. Меркушева // Теория и практика экономики и предпринимательства. — Симферополь: ТНУ. — 2004. — С. 125-126.
10. Макаров Э.П. Информатизация инновационной

деятельности / Э.П. Макаров // Управление инновациями. Становление и развитие малой технологической фирмы. – М.: АНХ, 2002. – С. 223-224

11. Регіональні аспекти інноваційного розвитку / Бубенко П.Т. — Харків: НТУ «ХП» 2002.

12. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / М.А.Йохна, В.В. Стадник. – К. : Вид. центр «Академія», 2005. – 400 с.

13. Чухрай Н.І. Товарна інноваційна політика : підручник /Н.І. Чухрай, Р.В. Патора. – К.: Вид-во "Кондор", 2006. – 398 с.

14. Федулова Л.І. Технологічна політика в системі стратегії економічного розвитку / Л.І. Федулова // Економіка і прогнозування. 2010. – №1. – С.20–38.

15. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / предисл. В. С. Автономова. - М.: ЭКСМО, 2007. – 864 с.

16. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

1. Aky`mova Y`.M. Restruktyry`zacy`ya predpny`yaty`j v promyshlennosty` Ukray`ny: napravleny`ya y` metody / Y`.M. Aky`mova. –X.: By`znes-Y`nform, 2002. – 284 s.

2. Breus S.V. Analiz innovacijnoyi diyal`nosti promy`slovy`x pidpny`yemstv v Ukrayini / S.V. Breus // Aktual`ni problemy` ekonomiky`. – 2004. – #5. – S. 121-128.

3. Gamidov G.S. Innovacijna ekonomika: strategiya, polity`ka, rishennya / G.S. Gamidov, T.A. Ismayilov, I.L. Tukkel`. – SPb., 2007. – 217 s.

4. Ekonomika i organizaciya innovacijnoyi diyal`nosti / Stel`mashhuk A.M. – Ternopil`: Ekonomichna dumka, 2001. – 128 s.

5. Zhary`kov, Y`.A. Upravlenchesky`j aspekt povysheny`ya y`nnovacy`onnoj akty`vnosty` predpny`yaty`ya / Y`.A. Zhary`kov. – Tambov: Pershy`na, 2007.

6. Pro innovacijnu diyal`nist`: zakon Ukrainy`. [Elektronny`j resurs]. – Dostupny`j z <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

7. Ilyashenko S.M. Upravlinnya innovacijny`m rozvy`tkom:

navch. posib. / S.M. Ilyashenko. – 2-ge vy`d., pererob. i dop. – Sumy`: VTD “Univerty`ts`ka kny`ga”; K.: Vy`davny`chy`j dim “Knyagy`nya Ol`ga”, 2005. – 324 s.

8. Innovacijny`j menedzhment / S.D. Y`l`enkovej. – M.: YuNY`TY`, 2000.

9. Koverga S.V., Merkusheva T.V. Stvorenniya innovacijny`x struktur v konteksti regional`nogo rozvy`tku / S.V. Koverga, T.V. Merkusheva // Teory`ya y` prakty`ka ekonomy`ky` y` predpry`ny`matel`stva. – Simferopol`: TNU. – 2004. – S. 125-126.

10. Makarov Э.П. Y`nformaty`zacy`ya y`nnovacy`onnoj deyatel`nosti` / Э.П. Makarov //Upravleny`e y`nnovacy`yamy`. Stanovleny`e y` razvy`ty`e maloj texnologiy`cheskoj fy`rmy. – M.: ANX, 2002. – S. 223-224

11. Regional`ni aspekty` innovacijnogo rozvy`tku / Bubenko P.T. — Xarkiv: NTU «XPI» 2002.

12. Joxna M.A. Ekonomika i organizaciya innovacijnoyi diyal`nosti: navch. posib. / M.A.Joxna, V.V. Stadny`k. – K. : Vy`d. centr «Akademiya», 2005. – 400 s.

13. Chuxraj N.I. Tovarna innovacijna polity`ka : pidruchny`k /N.I. Chuxraj, R.V. Patora. – K.: Vy`d-vo "Kondor", 2006. – 398 s.

14. Fedulova L.I. Texnologichna polity`ka v sy`stemi strategiyi ekonomichnogo rozvy`tku / L.I. Fedulova // Ekonomika i prognozuvannya. 2010. – #1. – S.20–38.

15. Shumpeter J. Teory`ya ekonomy`cheskogo rozvy`ty`ya. Kapu`taly`zm, socy`aly`zm y` demokratsiya / predy`sl. V. S. Avtonomova. - M.: ЭКСМО, 2007. – 864 s.

16. Oficijny`j sajt Derzhavnogo komitetu staty`sty`ky` Ukrayiny` [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Рецензент: Балджи М.Д., д.е.н., професор кафедри економіки та управління національним господарством Одеського національного економічного університету.

12.11.2014